



BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
Generalno tajništvo

Broj: 05-50-1-1692/11
Sarajevo, 28.10.2011. godine

01/2-50-1

28-10-2011

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO:	21.10.2011	Radni broj	Broj lista
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka		
01-50-1-15-8/11			

[Handwritten signature]

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH

- Zastupnički dom -

SARAJEVO

PREDMET: Odgovor na zastupničko pitanje – dostavlja se

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 165. sjednici održanoj 26.10.2011. godine, utvrdilo je Odgovor na pitanje koje je postavila Danijela Martinović, zastupnica u Zastupničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.

U prilogu prosljeđujemo Odgovor radi njegovog dostavljanja zastupnici.

S poštovanjem,



GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša



**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA**

Broj: 06-50-1-1692/11
Sarajevo, 26.10.2011. godine

Danijela Martinović, poslanica u Predstavničkom domu Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, na 8. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 25.08.2011. godine, postavila je sljedeće poslaničko pitanje: „Privremeni sporazum o stabilizaciji i pridruživanju pruža mogućnost BiH da uvede privremene mjere zaštite u slučaju prekomjernog uvoza. Iz dosadašnje prakse, dakle interesira me: koliko je puta BiH do sada iskoristila navedeni zaštitni mehanizam, sa kojim efektima na BiH privredu, te koje institucije odnosno ministarstva su bila zadužena za pokretanje inicijative?”

Na postavljeno pitanje, Vijeće Ministara Bosne i Hercegovine je na 165. sjednici održanoj 26.10.2011. godine, utvrdilo s l j e d e ċ i

ODGOVOR

Uvodne napomene

Obzirom na aktuelnost postavljenog pitanja, bilo je neophodno detaljno ukazati na uslove uvođenja vanjskotrgovinskih mjera zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza, dosadašnja iskustva i ocjene o realnosti posezanja za ovim instrumentom vanjskotrgovinske zaštite.

Članom 39. SSP-a-Opšta zaštitna klauzula- (član 24. Privremenog trgovinskog sporazuma između BiH i EU) predviđeno je da se između BiH i EU član primjenjuju XIX GATT-a iz 1994. i Sporazum o zaštitnim mjerama Svjetske trgovinske organizacije (STO). Međutim, kada se roba neke strane uvozi na teritoriju druge strane u tolikoj mjeri i u takvim okolnostima da izaziva ili prijeti izazivanjem:

- ozbiljne štete po domaću proizvodnju iste ili direktno konkurentne robe na teritoriji zemlje uvoznice; ili,
- ozbiljnih poremećaja u bilo kojem privrednom sektoru ili poteškoća koje bi mogle izazvati ozbiljnu štetu za privredu regiona zemlje uvoznice,

Strana koja uvozi može preduzeti odgovarajuće bilateralne zaštitne mjere pod uslovima i u skladu s postupcima utvrđenim u ovom članu SSP-a. U smislu SSP-a, bilateralne mjere zaštite od prekomjernog uvoza ne smiju imati razmjere veće od onih koje su dovoljne za rješavanje problema, odnosno otklanjanja ozbiljne štete ili ozbiljnih poremećaja po domaću proizvodnju.

Kod odabira mjera zaštite od prekomjernog uvoza, prioritet se daje onima koje najmanje remete aranžmane utvrđene SSP-om. Hitne privremene mjere se također mogu koristiti tamo gdje se javi izuzetne i kritične okolnosti, o čemu uključena strana smjesta treba obavijestiti drugu stranu.

Domaća legislativa za uvođenje vanjskotrgovinskih mjera zaštite domaće proizvodnje

Zakonom o vanjskotrgovinskoj politici Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH broj 7/98 i 35/04) i provedbenim aktima donesenim na osnovu ovog Zakona, predviđeni su mehanizmi, odnosno vanjskotrgovinske mjere zaštite domaće proizvodnje.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je usvojilo dvije Odluke koje su u skladu sa međunarodnim principima trgovine ustanovljenim u okviru Svjetske trgovinske organizacije –STO i u skladu sa sporazumima o slobodnoj trgovini bilo bilateralnim, bilo regionalnim-CEFTA, SSP, i to:

a) *Odluku o mjerama zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza („Službeni glasnik BiH”, broj 30/02 i 16/10)*, kojom su utvrđeni uslovi i postupci za uvođenje vanjskotrgovinskih mjera zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza robe, ukoliko se utvrdi da se roba uvozi u toliko povećanim količinama, bilo u apsolutnom ili relativnom iznosu u odnosu na domaću proizvodnju i pod takvim uslovima, pod kojima se nanosi ili prijeti opasnost nanošenja ozbiljne štete domaćoj proizvodnji.

Shodno ovoj Odluci, domaći proizvođači (oni čiji zajednički obim proizvodnje istih ili sličnih proizvoda unutar BiH predstavlja veći dio domaće proizvodnje) mogu ovom Ministarstvu podnijeti prijedlog za pokretanje predhodnog postupka po proceduri u kojoj je neophodno, prema kriterijima decidno propisanim ovom Odlukom, činjenicama i pokazateljima nedvosmisleno dokazati da je bilo prekomjernog uvoza i da je isti realizovan pod takvim uslovima da je prouzrokovao ozbiljnu štetu ili prijeti da nanese ozbiljnu štetu domaćoj proizvodnji.

b) *Odluku o postupku i načinu utvrđivanja antidampinške i kompenzatorne dadžbine („Službeni glasnik BiH”, broj 77/05 i 16/10)* kojom je propisan postupak i način utvrđivanja postojanja dampinškog i subvencionisanog uvoza, znatne štete koju prouzrokuje takav uvoz domaćoj proizvodnji iste ili slične robe i uvođenje zaštitnih mjera u vidu antidampinške i kompenzatorne dadžbine.

Shodno ovoj Odluci, zahtjev za propisivanje antidampinške, odnosno kompenzatorne dadžbine treba biti podnešen od strane proizvođača čiji obim proizvodnje istih ili sličnih proizvoda iznosi više od 50% ukupne proizvodnje istog ili sličnog proizvoda u BiH.

Napominjemo da je shodno važećim propisima, uvođenje vanjskotrgovinskih mjera zaštite domaće proizvodnje moguće tek nakon što ovo Ministarstvo provede decidno propisanu proceduru i na bazi prikupljenih podataka i dokaza nedvosmisleno utvrdi postojanje direktne uzročne veze između prekomjernog uvoza/dampinškog ili subvencioniranog uvoza i štete koju je takav uvoz nanio domaćoj proizvodnji. Tek tada ovo Ministarstvo može pripremiti izvještaj s nalazom o stanju domaće proizvodnje i isti, uz prethodno pribavljeno mišljenje nadležnih ministarstava entiteta i Vanjskotrgovinske komore BiH, podnijeti Vijeću ministara BiH na odlučivanje o uvođenju zaštitnih mjera.

Također naglašavamo da se pripremama za podnošenje zahtjeva za aktueliziranje bilo kojeg od ova dva mehanizma mjera vanjskotrgovinske zaštite domaće proizvodnje, treba pristupiti krajnje ozbiljno i studiozno, shodno pravilima, kriterijima i principima propisanim citiranim Odlukama, budući da se, u osnovi, donošenjem Odluke o pokretanju predhodnog postupka za zaštitu domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza ili Odluke o pokretanju ispitnog postupka radi dampinškog, odnosno subvencionisanog uvoza pokreće i međunarodna arbitraža. Naime, navedenim Odlukama propisane su i mogućnosti da zainteresovane strane (tijela država izvoznica, izvoznici, uvoznici, inostrani proizvođači, ostala domaća i strana pravna i fizička lica), u određenom roku, iznesu svoja stajališta i argumente. Realno je za očekivati da će ove strane svojim kontraargumentima nastojati osporiti postojanje razloga za uvođenje mjera zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza ili dampinškog i subvencionisanog uvoza.

Podnešeni zahtjevi, prijedlozi za zaštitu domaće proizvodnje od strane BiH privrede

Shodno gore navedenim popisima za uvođenje vanjskotrgovinskih mjera zaštite domaće proizvodnje Ministarstvu vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH su se do sada obratili:

➤ **Domaći proizvođači piva¹** uključeni u Grupaciju pivarske industrije Vanjskotrgovinske komore BiH, ovom Ministarstvu podnijeli su zahtjev za pokretanje prethodnog postupka radi utvrđivanja ozbiljne štete ili prijetnje nanošenja ozbiljne štete domaćoj proizvodnji i za uvođenje mjera zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza piva.

¹ Bihacka pivovara d.d. Bihać, Grudska pivovara d.d. Grude, Sarajevska pivara d.d. Sarajevo, Banjalučka pivara a.d. Banja Luka i Pivara Tuzla d.d. Tuzla

Dokumentacioni trag iz vrlo intenzivne korespondencije koju smo imali sa podnosiocem zahtjeva, nije nam davao velike mogućnosti za neka «ad-hoc» rješenja ili postupke po nepotpunoj aplikaciji, obzirom da je podnosilac navodio i kontradiktorne dokaze da je, primjerice, u promatranom periodu uspijevaao prodati sve što proizvede, da je prodaja ostvarivana i sa povećanim cijenama, i sl.

➤ Osim navedenog aplikanta, ovom Ministarstvu su se obraćali i drugi aplikanti tražeći uvođenje mjera vanjskotrgovinske zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza (Udruženje voćara Republike Srpske, Udruga vinara i vinogradara „Hercegovina“, ALU PVC bravarija, „Komisija za zaštitu domaće proizvodnje“). U svim slučajevima se radilo o aplikacijama koje su bile nepotpune, jer nisu sadržavale suštinske i formalne elemente kako bi se provela propisana procedura.

Svim aplikantima su date detaljne instrukcije i uputstva za kompletiranje zahtjeva kako bi Ministarstvo moglo ustanoviti da su ispunjeni uslovi iz „Odluke o mjerama zaštite domaće proizvodnje od prekomjernog uvoza“ i da se može zakonito pokrenuti tzv. „Prethodni postupak“ predviđen ovom Odlukom.

U svjetlu političkih interpretacija pojedinih inicijativa, značajno se podigla temperatura nekoliko puta u korist određenih domaćih aplikanata. Postavlja se pitanje, da li „progledati kroz prste“ i biti manje formalan, pa omogućiti pokretanje zakonite procedure tzv. Predhodnog postupka. Uvjeravamo vas da bi sve bilo puno lakše da je predviđena opcija poduzimanja unilateralnih mjera zaštite, a da inostrane kompanije nemaju mogućnost žalbe. Nažalost, na današnjem globaliziranom tržištu situacija je takva da su u velikom broju slučajeva na drugoj strani bile multinacionalne korporacije i/ili vrlo ofanzivni izvoznici iz susjednih zemalja. Prema uslovima iz pomenutih odredbi GATT-a, inostrane kompanije imaju mogućnost žalbe i pokretanja arbitražnih postupaka. Ukoliko aplikacije nisu bile formalno ispravne i dorečene Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH nije imalo mandat da rizikuje isplatu odštete inostranim kompanijama u slučaju gubitka spora. Situacija sa Budžetom je ozbiljna, pa bi rizik bio još veći ako bismo se odlučili da budemo „fleksibilniji“ prema aplikantima, a da nakon nekoliko godina, nakon što BiH izgubi eventualne sporove, dođu na red plaćanja odštete, zateznih kamata i drugih troškova koje će platiti poreski obveznici diljem Bosne i Hercegovine.

Dodatni problem predstavlja činjenica da zaštitne mjere imaju ograničen vremenski karakter, one nisu vječne i tokom komunikacije sa aplikantima nismo stekli utisak da su domaća preduzeća svjesna da su to relativno uski rokovi za značajne preokrete, osim kratkotrajnog profita. Svjedoci smo da se mjere ekonomske politike donose veoma sporo, a često i izostanu na entiteskoj razini. Sve su to faktori na koje vam skrećemo pažnju prilikom razmatranja ovog pitanja. Konačno, da li mjere zaštite imaju efekat ako nisu praćene mjerama ekonomske politike i sistemske intervencije u pojedinim industrijskim granama?

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH će stupiti u kontakt sa Vanjskotrgovinskom komorom BiH sa inicijativom da se pokrenu obuke za preduzeća koja žele aplicirati za predmetne oblike zaštite. Nadamo se da bi takav pristup mogao pomoći da se ublaži jaz između očekivanja kod domaćih aplikanata, postizanja kompletности formalnih zahtjeva i upoznavanje realnih mogućnosti i efekata na koje se može računati u periodu zaštite, ako se ista odobri.